Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2000–2001

27 580 Leukemie bij uitgezonden militairen

Nr. 2

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 11 januari 2001

In mijn brief van 5 januari jl. heb ik aangegeven u op de hoogte te zullen houden van verdere ontwikkelingen ten aanzien van de ongerustheid die is ontstaan over leukemiegevallen bij naar de Balkan uitgezonden Nederlandse militairen.

Verdere maatregelen zouden worden genomen op basis van een door het Medisch Geneeskundig Facilitair Bedrijf (MGFB) uit te voeren inventarisatie van leukemiegevallen onder Nederlandse militairen, de uitkomsten van de besprekingen binnen de Navo en de resultaten van het vergelijken van internationaal beschikbare informatie over dit onderwerp. Inmiddels heeft Defensie voor een deel de feiten op een rij en is in Navo-verband overleg gevoerd.

Voorlopige conclusies van het MGFB

Het MGFB heeft een voorlopige inventarisatie uitgevoerd en mij hierover gerapporteerd. Dit rapport is als bijlage gevoegd.[1] In de eerste plaats concludeert het rapport dat er tot op heden in de wetenschappelijke literatuur geen aanwijzingen zijn dat blootstelling aan uranium een verhoogde kans op leukemie met zich meebrengt.

In de tweede plaats rapporteert de MGFB over de conclusies van een krijgsmachtbreed onderzoek naar de risico's van ioniserende straling die in Kosovo kunnen zijn opgetreden als gevolg van de inzet van Navo-projectielen waarin verarmd uranium is verwerkt. Dit onderzoek betreft een bewerking van gegevens afkomstig van de Navo met betrekking tot de locaties en de hoeveelheid projectielen met verarmd uranium die door de Navo tijdens het conflict in Kosovo zijn afgevuurd. Hierbij is tevens rekening gehouden met meteorologische gegevens. Berekend is hoeveel verarmd uranium in Kosovo op de grond is neergekomen en de hoeveelheid uranium die mogelijk tijdens het verblijf op die bepaalde locatie kan zijn ingeademd. De berekeningen geven aan dat deze hoeveelheden dermate laag zijn dat het risico van gezondheidsschade zeer gering is.

[1] Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

KST50722
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2001

Ook rapporteert de MGFB over een incident tijdens de missie in Kosovo waarbij een zestal Nederlandse militairen in contact is gekomen met een projectiel dat verarmd uranium bevatte. Bij deze militairen zijn onmiddellijk na melding van het incident urinemonsters genomen. Ook zijn metingen uitgevoerd ten aanzien van dit specifieke projectiel. Op grond van met deze gegevens uitgevoerde berekeningen concludeert het rapport dat in deze gevallen geen inwendige besmetting met uranium kon worden vastgesteld en dat deze militairen ook niet zijn blootgesteld aan een overmatige dosis ioniserende straling.

In de vierde plaats inventariseerde het MGFB het aantal leukemiegevallen aan de hand van gegevens over de incidentie van deze ziekte. Dit is het aantal nieuwe gevallen van leukemie dat zich per jaar in een bepaalde leeftijdscategorie van personen voordoet. Hierbij werden gegevens van de Vereniging van Integrale Kankercentra vergeleken met de eerste – voorlopige – inventarisatie van het MGFB.

Bij de eerste voorlopige inventarisatie onder het Defensiepersoneel over de afgelopen acht jaar zijn tot nu toe zeventien leukemiegevallen gevonden. Van deze militairen zijn vier personen uitgezonden geweest naar de Balkan. Uit deze gegevens valt verder op te maken dat leukemie bij deze vier personen kort na de uitzending (bij één militair zelfs tíjdens de uitzending) is gediagnostiseerd. Bij het vaststellen van een relatie tussen leukemie en uitzending naar Kosovo moet er overigens rekening mee worden gehouden dat de latentietijd van leukemie, de periode tussen blootstelling en diagnose, minimaal twee jaar is. In de korte tijdspanne waarin dit eerste inventariserende onderzoek is uitgevoerd zijn nog geen gegevens verzameld die betrekking hebben op gewezen militairen.

Op grond van bovenstaande aantallen en de gegevens over de incidentie van leukemie in Nederland kan vooralsnog niet worden aangenomen dat zich een verhoogde incidentie van leukemie bij Nederlandse militairen voordoet.

Verder internationaal onderzoek

De Secretaris-Generaal van de Navo kondigde op 10 januari jl. aan dat het bondgenootschap volledig meewerkt aan internationale onderzoeken naar leukemie bij militairen die zijn uitgezonden naar de Balkan. Gedurende de beraadslagingen in de Navo is mede op suggestie van Nederland besloten alle beschikbare (onderzoeks-)gegevens uit te wisselen tussen de betrokken Navo-lidstaten, alsmede landen die geen Navo-lid zijn maar wel troepen hebben geleverd voor de vredesoperaties op de Balkan. Bij deze inventarisatie worden ook de onderzoeksgegevens van andere internationale organisaties betrokken, waaronder die van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), die primair verantwoordelijk is voor de gezondheidszorg in Kosovo, alsmede die van de UNEP/UNCHS Balkans Task Force, die onder meer de verspreiding van verarmd uranium in Kosovo onderzocht. Ook informatie van niet-gouvernementele organisaties (NGO's) wordt in het Navo-onderzoek bezien. Onder auspiciën van de Navo zullen al deze gegevens worden vergeleken en geanalyseerd.

Een speciale Navo-werkgroep zal zich gaan buigen over de problematiek en de te nemen vervolgstappen. Nederland zal hierin onder meer door generaal-arts Van Ankum, onze hoogste medische militaire medewerker, worden vertegenwoordigd. Het overlegorgaan van de hoogste militaire artsen van de Navo, de COMEDS (Chief of Military Medical Services) zal 15 januari a.s. hiertoe in een speciale bijeenkomst de eerste besluiten nemen.

Vervolgstappen

De inventarisatie van het MGFB, de «quick-scan» naar de incidentie van leukemie, bleef helaas beperkt tot de actief dienende militairen. In nauw overleg met het ministerie van VWS wordt thans een grootschalig, extern en onafhankelijk epidemiologisch onderzoek ingesteld. Hierin kan ook een inventarisatie worden verricht van de gevallen van leukemie die zich onder ex-militairen hebben voorgedaan.

Voorts is Nederland voorstander van een uitgebreid onafhankelijk, extern literatuuronderzoek naar risico's die verband houden met het gebruik van wapensystemen of munitie waarin verarmd uranium is verwerkt. Dit onderzoek kan in internationaal verband worden uitgevoerd. Nederland zal zich hiervoor binnen de Navo inzetten, en kan als dat nodig zou blijken daarin het voortouw nemen.

De Staatssecretaris van Defensie,
H. A. L. van Hoof